

Skibs Article

OKT 054

Com

DEN CHRISTIAN
den Tierde / med

Guds Naade / Danmarckis / Norgis /
Vendis oc Gottis Konning / Hertug vdi Slesvøig /
Holsten / Stormarn oc Ditmarsken / Gressue
vdi Oldenborg oc Delmens
horst/ete.

Naadigst haffue ladit forfatte / Huor eff-
ter alle vore Skibs Hoffuudsmand oc Capitener /
med vore Skibe oc Folk / sig paa deris Reyse endeligen
skulle haffue at rætte oc forholde.

Prentet i Kiøbenhaffn / Hoff Henrich
Waldkirch / Aar 1625.

Skibs Artikel?

Om Guds Ords Hørsomhed:

1.

Hørst oc offuer alting / skal en huer fryete den Allmechtigste Gud / gierne høre Prædicken / saa oc Afften oc Morgen / finde sig til Chorum oc bede Gud om Naade / at hans Guddommelig Maytt: vilde voris Flode / Skib oc Folk med alle Indhaffuende / altid oc særdelis paa fortagne Tog oc Reysse / frem oc tilbage Ledfage oc beuare / til sin Guddommelig ære / Vort oc Vore Rigers oc Landis Gaffn oc beste? Forsømmer nogen / som Sund er / Søndag eller Onsdags Prædicken / Postil læsningen eller Chorum, Straffis førstegang paa sit Maaltid / Anden gang derforuden til Masten / Tredie gang til Masten / oc i Jern til Band oc Brød / en Dag eller flere / efftersom hans Forseelse tijt befindis / Er en Præst paa Skibet / eller hand er siug / da skal Skriffueren huer Søndag læse Evangelium / oc om Onsdagen Epistelen eller Bønælærdommens Forklaring / eller oc næste dag der effter / om Storm oc Wuener / det paa rette dag forhindrede.

2.

Ingen skal føre nogen disputatz paa Banen / mod voris den Christelige Troe oc Kirckers Bekiendelse / En heller maa nogen tage Guds Naaffn forsengeltige eller suertge / en heller bandede / Dieffuelen eller andet / huo det gipt / hand straffis derfor til Masten /

A ij

eller i

Riff/sue-
ren oc
banden.

eller i Jern til Vand oc Brød / oc høyre om hans
Motuillighed oc forseelse tit oc offte befindis; De høye
Officerer giffue for huer gang / de forsømmer Guds
Ords hørelse oc læsning eller Corum, saa oc naar de
suerge eller bande / en Ort / halff eller heel Riichs Das-
ter i Byssen / eller mere efftersom de tit sig forsømmer
eller forsynde / oc haffue høy Bestilling at forestaa;
Huilcke Pendinge sampt andre Bøder eller Gaffuer/
som aff Soldater / Bysseshytter eller oc Skibsfolck vds
giffuis til fattige Spøfolck / effter Holmens Articklers
lydelse / skulle anliggis oc vddelis.

3.

Under Liffs oc æris fortabelse / maa ingen lade
sig høre eller befinde / med Guds forgaæn Ord oc vits-
terlig Guds Bespottelse; En heller bespottede eller for-
hindre Prædicanten / eller den som læser aff Possillen.

Om Huldskab oc Hørsomhed.

4.

Eed paa
Huld-
skab oc
Schibs
Articlle.

Alt vort Krigs oc Skibsfolck / Admiral, Offuer
oc vnder Officerer, saa oc alle andere / vare sig
Baadsmend / Bysseshytter eller Soldater / skul-
le loffue oc suerge Oss oc Danmarckis Rige / Huld-
skab / Mandskab oc tro Tieniste at bevise / saa fiær den-
nem deris Liff oc ære er / os derforuden disse fore / oc eff-
ter skreffne Artickler / huer besynderligen / fast oc vdrø-
deligen at effterkomme / som erlig Krigs oc Skibsfolck
eigner oc vel anstaar.

5.

En huer offuer oc vnder Officerer, saa oc den gemees-
ne Mand / skulle vnder samme Eed vare forplittede / at
Holm oc rætte sig effter Holmens oc Arsenal Articklerne / saa
Arsenal

vise derudi benaffnis / saa oc de særdeels Befalinger oc Artickles
Instructioner, dennem til voris Tieniste giffuis aff oc Sær
Oss / voris Statholder / Admiral eller andre deris Of-
ficererere, vnder tilbørlig Straff / oc som vdi samme
Articlle oc Befalinger ydermere formeldis.

Vice Admiralen oc alle andre Officerer, Byss-
shytter / Baadsmend oc Soldater / skulle vare voris
Admiral oc i den Admirals stad commanderer, li-
gesom Oss self i egen Person / hørige / lydige oc folg-
actige / til Land oc Vand / paa Fog oc Vact / inden
oc vden Skibsborde / huad Fare oc forhaande er / saa
vijs deris Liff oc Blod kand strecke; I lige maader skul-
le oc Capiteiner oc vnder befaleet vare / Vigo oc vnder
Admiralen hørsomme som vedbør; Derneft skulle oc
vnder Officerer, Baadsmend / Bysseshytter oc Sold-
dater / vare deris Capiteiner oc Lyttenanter hørige oc
lydige / alt vnder høy Straff / Liffs oc æris fortabelse /
efftersom Forseelsen billigen kand tiendis at vare; Til
huilcken ende Bolt oc Jern skulle hengis paa Masten.

7.

Skippere oc Styremend / haffue oc med vnder
Capiteinen oc Lyttenanten / Schib / vnder Officerene,
Schibsfolck / Soldater oc Bysseshytter at commen-
dere eller befale / særdeels haffue de oc vnder / oc med
Capitein oc Lyttenant at befale / med Senl at gikre / det
mindre eller mere at føre / Raasen at sette / saa oc Lade
oc Stiffue / oc ellers huiis andet voris Tieniste vedkom-
mer / oc vdi Offuer Officerers fraværelse / haffuer de
til voris Tieniste fuldkommen commendo oc Be-
faling.

Derforuden haffuer oc andre / vnder Officerer
paa huert Skib / en huer vdi sin bestilling fuldkommen
Commendo

Admi-
rals / Vi-
ce Admi-
rals / Ca-
piteins oc
Lyttenants
commen-
do.

Skippe-
re / Sty-
remend
oc andre
vnder Of-
ficerers
commen-
do.

Commendo; I hunderlighed vdi offuer Officererens
fraværelse / oc skal en huer derfor dennem være følgac-
tig / saa vist voris Dienste oc deris Commendo Off
til beste vdkressuer; Alt vnder høy eller Liffs Straff /
som Sagen er til / End veirer sig oc nogen at gipre vor
ris Dienste / om end en anden Captein eller Officerer
offuer hannem settis / end den hand i begyndelsen vaar
antaget aff / eller oc vnder forordnet / være lige Straff
vndergiffuen.

8.

Der som oc Skipper oc Styremend skal ad / om
Raaken oc Geddingen / da skulle de fleste Stemmer met
Capteinens samtycke beslutte / oc de andre endeligen
der effter haffue sig at rætte / vnder deris Bestillings
forbrudelse / oc anden tilbørlig Straff; Maa oc ingen
paa sin egen Haand nogen Raah sætte eller forandre /
vden befaling aff den eller dennem / som der offuer
haffuer at befale. Befindis oc nogen Styrmænd / at
giffue sig vdi paa det stad at være bekient / som hand icke
veed ræt vel at ledsage / staar derfor til Rætte effter
Styrmand / som icke god er for sin Bestilling.
Quartermesters.

9.
Huer Hoffuidzmand skal effter gammel vish / oc
Admiralens Befaling / sætte paa sit Skib med Skip-
perens Raad / gode Quarteermestere / paa vor oc den
menige Mandes vegne effter Skibes seilighed.

10.

Skal ingen offuer eller vnder Officerer, eller an-
den aff Skibs eller Krigsfolck / her effter nogen tale
begynde eller lade falde / huorledis med Skibsspijsning /
Skibsarbejde eller andet dislige / hoss andre Nationer
forholdis / Weden en huer høy oc laug / rætte sig effter
at gipre huius hannem befalis;

ii. Fol

11.

Folck som seigle skulle / de skulle strax de kom / om quar-
teris vdi Styrbor oc Vagbors Quarteer / saa oc vder-
quarteris i Roder / sem / sex eller otte i huer / oc saaledis /
at i huer Roede nogle forfarne / oc nogle ny Baads-
mænd ere / oc da skal oc Rodmestrene oc deris Rott til-
settis oc ordnis; I lige maader skulle samme Roder is-
gien der effter anden Dagen / strax offuerseis aff de-
ris Officerer, paa det Folck icke vden Ordning skul-
le seigle.

12.

Vdi samme Roder skal saa vist mueligt / huer for-
faren Baadzmand en vdfaren Celler to effter som de
mange ere) tildelis / huilcke paa alle Arbejde hannem
følge skulle / oc hand plictig / factferdeligen dennem at
vnderuise / saa de det begribe kunde / vden suergen oc ban-
den / at saadant skeer / skal Hoffbaadzmandene sær delis
haffue tilsiun; I lige maade skal oc Captein / Lutenant
oc Skipper / giffue slittig act paa / at saadant skeer / huer
dennem selff / de vnge Baadzmand forhøre oc lade vn-
deruise / huer Dag naar stille Bedder er / oc ellers acte
paa / naar de deris Arbejde forrætte / huorledis de der
med omgaar.

13.

Huis de ny Baadzmand / oc andre vdi deris Arbej-
de sig kunde forsee / der vdi haffuer Captein / Lutenant /
Skipper / oc alle Officerer med besfedenhed / dennem at
vnderuise / vden all banden oc suergen / oc heller bruge
anden Straff / naar paamindelse ey hielper / end saa-
dan Stormen som dennem mest følger / der mindst for-
staa / oc ingen bedre middel vder / sig anseende oc gehøre
at skaffe / De skal Holsmens Admiral, naar Keylen er
ende /

ende / forfare huorledis huer Rodmester / sig her vdi forholdet haffuer.

Soldater
oc Byffe-
skyttere /
lige Skibs-
arbejde
med
Baads-
mand.

14.
Huer oc en aff Skib oc Krigsfolck / Baads-
mand oc Byffeskyttere / skulle lade sig veluillig befinde /
vdi all Fare oc Arbejde / ved den Eed de Dss forit haff-
ue ; De skulle Byffeskytterne / saa vel som Soldaterne /
vnder tilbørlig straff være forplittede / at giøre alt huiis
Arbejde Baadsmændene / oc det andet Spesolck / in-
den oc vden Skibsborde giøre / huor oc naar det den-
nem aff Offuer eller vnder Skibs Officererne bliff-
uer befalet ; I lige maader / skulle de sig oc villige lade
befinde / med Lossen oc Laden / Forsømmer det nogen /
huo det oc er / haffue førstegang forbrut sin Raast / oc
Daglønnen til de Fattige / Anden gang dubbelt / Tredie
gang en halff Maanitsold til Holmens Fattigis vns-
derhold.

Maar oc ingen / naar Reysen skönt endt er / Be-
giffue sig fra Skibet / før Lossen er / med mindre anders-
ledis befalis.

Stange
bygning.

15.
I lige maade skulle oc Baadsmænd / Byffeskyt-
tere oc Soldater sig lade befinde (saa vist de kunde aff-
stedkomme) wfortrødne Schanker at bygge / huor som
heldst Floden anligger / til Flodens forsickring / deris
egen nødprøffe / siugis Quarteer / oc anden voris Tie-
niste vnder deris Besoldings fortabelse / oc videre straff
som vedbør ; Dog skal dennem dersfore foræris en bil-
lig Recompense , Huo som heldst / oc ind vdi samme
Stanker commenderis , aff Admiralen eller den
Admiralens stæd betræder / være sig Officerer , Sol-
dater / Baadsmænd / Byffeskyttere eller anden / de skul-
le være forplittede / der at indgaa / oc sig der til voris
Tieniste

Tieniste forholde / som de ville forsuare / dog er ick
Raadsomt / at de fornemste Officerer fra Floden eller
Skiben commenderis.

16.
Er nogens Quarteer at waage paa Baaden / eller Baadens
oc det befalis hannem / da skal hand være villig strax Quarteer
at springe der vdi / vnder straff som Capiteinen siunis
oc vedbør.

17.
Admiralen vdi Floden / saa vel som Capiteinen
paa huert Skib / skulle haffue tilbørlige opsiun at vn-
der Officerer oc Folck et holde god enighed / De skal en
huer paa Doris Flode / huo det oc er / være forpliet at
komme den anden til hielp aff yderste Formue / med
Liff oc Blod / vdi alle Nød imod Rigens Fiender / saa
oc i all anden Soffare (om nogen Mand eller Skib
kom til skade eller i fare) som erlige Officerer / Skibs
oc Krigsfolck bør at giøre / vnder Liffs oc Kris for-
tabelse.

Om Ketten oc Mishandlinger.

18.
Admiralen oc alle andre Officerer skulle holde
got Regimente oc lade sig Ketten høiligen være
befalet / De skal huer Mandag effter gammel Ketten
Skibsbrug / naar mageligt Veder er / holdis Kett / admini-
huor en huer som haffuer den anden noget til at tale / stration
vederfaris skal saa meget billigt ; End er det fornøden / oc Arti-
da kand oc vel andre Dage Ketten holdis / Dog at ckel lesen.
Articklerne med Eeden altid spore forkyndis / om ellers
vigtige Sager foresalder.

19.
Hvilcke som samling holder / Raadslaar eller for-
binder

Motuilge binder sig tilhaabe / to / tre eller flere / imod Off eller Myerie / Boris Liemiste / imod Boris Admiral / Hoffuiks mand / Skipper / Quarttermester eller andre Offices rer / eller oc imod Profosen eller hans Suenne / eller oc affsted kommer noget Myerie oc Dpløb iblant Folck et / de skulle straffis paa Liffuet / oc kastis for Worde vden all Naade.

20.

Beigret sig oc nogen at lade sette aff Profosen eller Mestermanden / eller er dennem gienstridig / være Liffs straff vndergiffuen ; Hindrer oc nogen Profosen / da være i den skyldigis sted / oc hans straff met Liffs straff vndergiffuen / End ancher / arger eller offuerfalder nogen Profosen eller Mestermanden oc deris Suenne / naar Reisen er offuerstaaet / aff Aarsag at de haffuer straffit oc giort hannem sin Rett / da skal hand eller de stieldis oc straffis som de mod Articklerne meenedige ere.

21.

En huer vnder Liffs oc Wris fortabelse skal være forplicated Retten at styrcke / saa oc at komme Boris Admiral / Hoffuikmand / den veldige Profos / Skipper / Quarttermestere / oc alle andere som befaling haffuer til hielp / om nogen sig motuillig stillede / eller oc induartis w-enighed eller Myerie paakom / vnder samme Straff skulle alle oc huer være Profosen / Mestermanden oc hans Suenne til bistand / oc hielpe at de kunde gipre en huer som sig mod dennem setter / deris Rett.

22.

Liffagers anklage oc Profosens Rettighed. Liffager skulle ved Profosen angiffuis / oc skal straffen der paa følge / vdi det Skibfolckis nerueresse som den skyldig er vnder / De skal Profosen haffue den

den tiende Penning aff alle Penninge bøder / som falder aff de Sager eller andre / huilcke hand anklager eller angiffuer / End straffis nogen i Jern / da giffuis hannem for Jernit en Skilling eller to / eller meere efter Capteinens sigelse / oc den anlagtis leilighed ; De skal Capteinen være hannem bespødelig saadan sin Rettighed at bekomme.

23.

Huo som heldst vdi Jern settis / eller oc forbindis sin Bestilling / den skal midler tiid ingen Løn oppeberge / vden Boris serdeelis Naadigste bestilling. Huo i Jern settis.

Huo dennem som i Jern settis / Giffuer Mad vden befaling / hand sidde self tre Dage oc Netter vdi Jernit til Vand oc Brød / eller lenger / efter Capteinens tycke / Huo oc vdi Jernit kommer for Sueren oc Banden / Wtrofskab / Motuillighed / Opsettighed eller Feighed mod Feinden / de giffue Profosen for Jernit / dobbelt / Nemlig 4. Skilling eller ½. Marck / efter Capteinens sigelse / oc deris Bestilling oc formue.

24.

Ingen Captein maa nogen som vnder hans commando staar afftacke eller forløffue / vnder straff vedbør / Den som ret siug er / maa hand indqartere paa Landet / eller vdi Rijssteden / huor hand anligger / at hand siden naar hand til paf vorder / sig igien vdi tienisten kand indstille / Dog at i act haffuis at Skibe ne i nødztijd icke aff Spøfolcket forblottis / end bortløber eller vdbliuffuer nogen som Boris Penninge anammet oc Off Liemiste sagt haffuer / eller vdfreffuen er / førend Togget fuldend / oc hand sin lofflige Affskeed bekommit haffuer / Eller oc tager Penninge aff tuende / oc som paa tuende Nassn / om Wi Folck lod vreffue / være Liffs straff vndergiffuen / Løber hand

bort oc vndkoffier / da tegnis hof hans Naffn en Galsge i Rollen / oc actis Erløf / vdi huad Keyfer oc Kongedoms hand oc findis / de oc som vidende met hannem omgaar / actis vdi Bore Riger lige saa gode som hand.

25.

Breffue
om Flo-
dens til-
stand.

Ingen paa fornemme eller lange Keyfer maa anamme eller forsende Breffue vden Capteinens vdsfab / som der om skal Admiralen atvare om Mact paaligger.

26.

**Forræde-
rie.**

Ingen skal tale eller handle Mundlig / Skriftlig eller ved Budskaff med Fienderne / vden Admirals forloff / huo det gior / hand straffis paa Liffuet vden ald Naade / End er der oc Forræderie vnder / haffue derforuden forbrut sin Ere som en trosf Meenædere; Alle fremmede Sprock / saa oc Jld eller anden Tegn at gior / være alle forbudet / vden det skeer met den Offuerste / Befaling haffuer i Floden / eller paa Skibet (om it Skib alleene er) hans vdsfab; Ingen skal være nogen Officerer eller anden folgactig vdi noget Forræderie / vnder Liffs straff / haffue derfor ingen med Officerens Gierning sin egen Feighed at vndskyld.

27.

Erackeel.

Ingen maa gamle Sager repetere, vden det er ærløf Sager / End sigter en anden for w-æte / eller hannem saadant vdi ærlig Forsamling tilfuger / være sielff samme Mand / som hand den anden sicted haffuer / vden den sictende det lowlig beviser.

28.

**Dplot oc
Parle-
mente.**

Ingen skal lade sig forrædelig eller spaadst imod den anden betee / meden holde god service oc venfkap indbyr-

indbyrdis / paa det en huer vdi sin Stand oc værd kand holdis; Huo nogen Nation foracter / Perlemente begynder / eller anden offuerfalder / med wquems Ord / hand straffis til Masten / eller i Jern til Vand oc Brød / eller høigre effter Sagens leilighed.

29.

Fordre
Vand oc Brød / flais de paa Landet / da cassetis den skade faar / oc den anden straffis effter Skibs Officers sigelse.

Om For-
dring / om
Slags-
maal paa
Landet.

30.

Huilken
inden Skibsborde / hand straffis tre gange vnder Riplen.

Om Fo-
rehug in-
den skibs-
borde.

31.

Drager
Kniff imod anden inden Skibsborde / da skal den Haand igiennem stingis til Masten / oc selff skal hand riffue hende vd igien; End flais nogen effter fred er tagen / eller oc saarer anden med forset / inden Skibsborde / miste sin Haand / slaer mand anden ihjel inden Skibsborde / da bindis den Liffuendis til den Døde / oc kastis saa baade sammen offuer Borde.

Om
Slags-
maal eller
dodslag
inden
Skibs-
borde.

32.

Ingen
bet / vnder en Maamids Solds fortabelse / eller i Jern til Vand oc Brød / En heller leege der med vden Capteinens tilladelse vnder straff effter Skibs Officers kiendelse.

Kort oc
Zerning.

33.

Huo
verd / giffue fire dobbelt igien / end stiel hand videre / da straffis hand derfor effter kiendelse oc sagens leilighed.

Styld.

B iij

34. Huo

Kan:

Huo der randsager eller bespeider noget i Skibet / naar det ligger for Ancker eller ellers / staa derfor dubbel til Masten; Huo oc anden røffuer eller ranner ind den Skibsborde / hand straffis derfor vnder Rippen; End forderffuer eller bortkaster nogen sit eget eller andens / særdeelis Steyrmen / Bysseskyttere eller Lømmers Redskaff / staa til Masten / vnder Rippen eller oc straffis høgere effter leiligheden / oc som Skib oc Flode der offuer kunde komme i fare oc vlycke.

35.

Vero-
skab.

Ingen maa hemmelig forpartere / forkomme eller i Land føre til sig sielff eller andre nogen Ammunition vnder it hengende; Ei heller maa nogen Officerer eller andre / sig selff eller andre til fordeel føre eller lade føre vdi Land / nogen Fatalie / Dricke eller andet / huad Naffn det oc haffue kand / som Wi til Floden haffuer ladet forskaffe / Meden alt huius der aff er offeris / kommer Oss sielff som den det med Kette tilhører / alleene til beste / oc leffueris i Voris Proviandhus igien / eller huor det befalis.

36.

Vorseelse
ey vnder-
slais.

Ingen stor vorseelse som end oc aff Officererne begaais / maa effter giffuis eller vnder slais / meden enten straffis / eller Oss selff / eller Vor Statholder tilkiende giffuis effter Skibenis hjemkomst.

37.

Andre
Misgjer-
ninger.

Paa de Misgjerninger som icke findis iblant de som vdi disse for- eller effter skreffne Artickel opregnede oc forbudne ere / skal Vor Admiral Floden / oc Skibs Hoffuidzmanden vdi Skibet med de fornemste Officerer aff Floden eller Skibet dømmes oc straffe / effter Løw / Rett / Skibsbrug oc som Sagen er til.

Land

38.

Admiralen / Hoffuidzmanden / Skibsfolck / Officerer / Krigsfolck eller andre / som paa Skibene ere ne icke at forordnede / skulle ey fordrifte sig til at fare i Land / eller ligge i Lande om Natten / effter at Vore Skibe ere vdlagde paa Strømmen / her / eller huorfra Floden vdligger / Meget mindre skulle de mue drage nogen sted i Land for Gilde eller Gestebud skyld vnder Liffs straff / Ey skulle de heller mue paa fremmede Nationers Skibe indgaa / huor de kunde komme i nogen gens geualt / Meden en huer vare oc bliffue ved sit Skib oc med sig vare der paa oc haffue sin Bestilling i act / effter den Sed hand Oss foret haffuer / I lige maade skulle ey heller Voris Officerer vden god betenkende stede sig nogen fremmede Nationers Baade eller Folck om Borde.

39.

Captein oc Lutenanten mue ey paa en tid være fra Borde vnder Liffs straff.

40.

Lutenant / Skipperen eller nogen anden / skulle ey haffue mact / vden Capteins vidskaff oc tilladelse at sende nogen Baad fra Borde.

41.

Ey skulle heller nogen fare fra Borde / oc til andet Skib / eller til Land / vden Hoffuidzmandens forloff oc minde / Huo oc som forsickis aff Capteinen i Land / eller oc ellers forloffuis i Land / stille sig ind til den tid hannem befalet er / vnder straff til Masten / oc der foruden miste første Maaltid / eller i Jern til Vand oc Brød.

42. Naar

Captein
oc Lye-
nant ey
tillige fra
Borde.
Baad fra
Borde.

Jagen v-
den for-
loff fra
Borde.

42.
Naar Trommen røris at Folket skal begiffue sig til Skibs / være sig en huer forpliet der effter at rette / oc icke bliffue i Landet / om Skibet affløber / vnder Liffs straff.

43.
Ingen lobe fra Floden paa Bytte eller anden Aarsag (med mindre Storm oc Woeder hannem der til trenger) vden Admiraltens forloff / straffis paa sin Hals vden ald Naade.

44.
Huis forferskning oc finding steder noget Skib befalis at søge / der effter skal Capteinen oc Officereerne dennem rette / oc intet der imod lade skee; Huis findings Bressue (om saa vaar Floden hentis aff en eller anden Aarsag at skillis fra hin anden) I lige maade huis andre forseglede Bressue oc Instruxer / nogen medgiffuis paa visse steder eller tilfelde at opbryde / dennem skulle de i Cahyten indlegge / vel forseglede oc foruarede / oc med deris opbrydelse forholde som befalet er / oc siden der effter haffue sig at rette oc forholde.

45.
Haffn at søge. Ingen Captein eller Skipper skal søge nogen Haffn vden den dennem befalet er at søge / eller oc hand bliffuer nød der til / vnder høy straff.

46.
Handling vdi Haffner. Findis nogen enten Captein / Skipper eller Styrmænd i de Haffner som de icke haffuer vdrøckelig oc fuldkommen befaling at søge / at driffue nogen Næring / eller Handtering / eller oc at fiske Fisk / Risd / Brøndeuin eller andet saadant / videre end til Skibs behoff / eller oc der fisker eller fiske lader / de straffis derfor som for anden wtroskab; Lige straff ere de vnder giffuen /

giffuen / som i nogen Haffn bliffue beliggende / oc samme sted Binden oc Boris Licenise for deris egen Fordeel oc Handtering forsomme.

47.
End tager nogen fra Bore Vnderfaatter / Træ / Hvo Vnderfaatter / Bed / Fattalie / Lam / Høns / Gies / eller noget andet / imod deris vilge oc vidskab / straffis derfor paa Liffuet / oc ellers effter Sagens leilighed / vden all Naade.

48.
Boris Skibs Officere oc Folk / skulle mod ingen Forhold som icke Boris Fiende er / nogen Fiendskaff / vnder deris Liffs fortabelse / beuise / En heller skulle de nogen fremmede Skibe fremmede eller Boris egen besuerge / dennem nogen den ringeste ting afftuinge / vden det vaar til Skibets høyeste fornødenhed / at de aff Cosarter noget kunde behoffue / da skulle de giffue samme Cosarter aff huilcke de noget bekomme / rigtig beuis der paa / paa det saadant dennem aff Offland fornødes.

49.
Ingen skal paa Bore Skibe i Kommit / Lasten oc der som de Vare Wi lader indskibe / pleyer oc bør at ligge / noget indlade som Boris Lading oc Skibslast kand forringe / Saa oc en heller paa Offuerlobet eller nogen de steder som Seiglationen oc Skibs mæneringen kand forhindre eller forandre / hvo det gibe straffis derfor som for andet wtroskab.

50.
Det første noget Bort Skib / Orlog eller Cosart vdi nogen Haffn indkommer / hior det acter tre Dage at forbliffue; Da skal Skipperen strax være forpliet / det første Skibet er fortaugit / at sla alle Seiglene tøre fra Raerne / oc dennem vdi god tår foruarung giemme / indtil Skibet igien er ferdig at seigle;

De

Deskal Admiralen / Capteinen oc Lutenanten haffue indseende med Skipperen at saadant skeer / paa det Seiglene med god Hæffd oc varetægt des lenger kunde brugis; Dog vdi Fende tijd eller oc naar nogen Fiendes eller Frihætters / eller anden saadan tilfald oc nød er at formode / da skulle Seiglen icke afftagis / medens bliffue vnder Kaaen / oc alting i den act holdis Nøden oc Leiligheden vdfressuer.

Om Bagten.

51.

Bagt oc
Eilfuum.

Hver Hoffuidzmand skal haffue slittig tilfium med Bagten om Natte tide oc ellers / oc hand saa vel som hans Lutenant den bespæ / særdelis naar den er besætt / en huer paa de Lider aff Admiralen eller Hoffuidzmanden forordnis / paa det alle oc huer / Skipperer / Stormend / andre vnder Officerer saa oc Bysseskyttere / Vaadzmand oc Krigsfolck / maa tage vare paa huius dennem paa Bagten besætt vorder.

52.

Ingen maa lade anden vaage for sig / vden med sine Officerers tilladelse / naar hand er siug / forsommer nogen sin Bagt / eller soffuer paa Bagten / eller oc kommer druck en paa den / straffis med høy eller Liffstraff / efftersom der paa kand fiendis.

53.

Huo den Plak hand er sat paa icke vel beutarer / oc feer til at ingen Schøytter eller Skib / Nat eller Dag kommer tv-advart om Borde / hand straffis derfor paa Kroppen.

54.

Bagtens
Quarteer oc Quarteermesserne / Skulle en huer sin tijd / Dag oc Nat

Nat vare hof sit Quarteer oc Sold / oc vare offuer paa / oc holde god Vagt / De andre skulle alle til besætt Vagt / huer begiffue sig til Roie.

55.

Huo som forsoffuer eller forsommer Spffviten / Forsomhand straffis første gang til Masten / anden gang i mis Sojern til Vand oc Vrb / tredie oc fjerde gang sig stercken Kaaen vnder Rigten eller høire som vedbør.

56.

Huo der gibr Bulder / Schrig / Raab eller Alarm vliud / inden skibsborde (med mindre Fienden vis er forhaanden) effter Bagten er sat / oc ellers Dag saa vel som Nat / icke giffuer Skipperen / Stormanden / oc dennem som Seiglasen regierer / Liud / meden gibrer vliud / synderlig naar Skibet er vnder Seigel / den skal straffis med Liffs straff / oc som vedbør.

Om Legn.

57.

Hvad Legn Admiralen eller den som Offuerste befalning haffuer foraffskeder / naar nogen Nat eller Dag vorder Fienden vaar / fornemmer Land eller Grund / foruildis fra Floden; Item naar nogen kommer vdi Fare ved Lecke eller Skibsbrud; Naar Admiralen vil haffue Capteinerne eller oc Skipperne eller Stormendene om Borde til Raads / om Seiglasen eller andet / eller oc Ketten at sidde / der effter skulle huer sig retit / oc om Fare paa ferde er / komme den nød lidende til hielp / efftersom ved Legn eller Skuden foraffskedet vorder / Naar oc Admiralen opseer det Legn som vedtaget er at giffuis / naar hand vil søge Bore oc Rigens Fiender / Da skal huer oc en vdi Floden er / vare hannem sølgactig oc søge Fienderne / oc

E ij

den

den ene være hof den anden / med hielp oc bistand / som
Erlig Krigs- oc Skibsfolet eigner oc vel anstaar.

Om Fegten.

Vnder
Officerer-
ne i tide
aduaris
om huis
de bor at
vide.
Ordnung
at stillis i
tide.

^{59.}
Hvad som bliffuer Raadslaget oc besluttet om Fienderne at søge / Seiglaken at fordrø / eller anden Ordning vdi Søen at holde / det skal Høffuismanden lade Skipperen oc Styrmanden oc andre som det bør at vide vdi rette tide forstaa / paa det de kunde rette sig der effter / oc haffue deris Sag i act / at med altin-
gest kand gange des skickeligere til; Saa fremt oc Fienden formodis / da skal Capteinen strax (oc om muelig / før mand Fienden ankommer) ordne oc quartiere en huer Officerer deris Mott / oc den Gemene paa sine steder oc befale huad de haffuer at gipre eller lade.

Flag for-
ren.

^{60.}
Ingen skal føre flag paa sin store Mast vden Admiralen / oc ingen paa Fuchmasten vden Vice Admiralen / End søger mand Fienderne / da maa en huer opsette saa mange Flage hand haffuer / efftersom hand vil lade sig kiende oc erligen finde sig mod sine Fiender / oc da er en huer frijt at føre sin Flag lige ved Admiralen.

Seigl at
føre naar
Fiender-
ne forfol-
gis.

^{60.}
Forfølger mand Fienderne / da skal ingen stryge eller forringe sin Seigl eller med Roeret / eller i andre maade hindre Seiglaken / førend hand kommer Fienderne om Borde vnder Liffs straff / med mindre Admiralen anderledis for got ansaa / eller om saa vaar / at it eller to Skibe alleene saa vaar beseiglede / at de andre icke kunde følge; Ingen Skipper / Styrmand eller andre / inden Skibsborde / naar mand saa søger eller seigler

seigler effter at søge Fienderne / skal befale at stryge eller forringe Seiglene vden Høffuismandens befaling vnder Liffs straff / med mindre det vaar om Natten / oc Capteinen ey vaar oppe / oc saadan Veder indfalt at icke tijd gaffs at forspørge; Dog naar Seiglene i saadan tilfald forringede ere / da skal det Capteinen strax ansigis.

61.

Naar Trommeten eller Trommen høris / da skal Fegten alle oc huer stille sig i god Ordning oc bereedskab / til at sette vdi sit Quartier / oc paa den Plas / hand er eller bliffuer forordnet / vnder Krop / Liffs oc Kris straff effter Sagens omstend.

62.

Bliffuer nogen forordnet paa nogen sted oppe eller nedre / da skal hand icke der fra gange / førend hand bliffuer forløst med en anden / eller oc det hannem befalis vnder Liffs straff. En huer
være paa
sin sted.

63.

Naar mand Border oc Mangler med Fiender / da skulle alle inden Skisborde / være sig Officerer / oc En-
Baadsmænd / Soldater eller Bysseshyttere være vel-
uillig oc rede at mangle oc indfalde vdi Fiendens Skib / vnder Liffs straff / huem det icke gipre vil / skal mand strax ihjel stingge / oc holde som Vorns Fiende. Borden
tring.

64.

Bliffuer nogen fangen / da ville Wi hannem Fangis Ransonere inden Aar oc Dag mod andre Fanger eller i andre maader; Dog den eller de som opgiffuer nogit Skib / paa dennem skal kiendis / om de der til saadan Aarsag haffte haffue som det sig burde. nogen.

65.

Huo der bliffuer skut / saaret eller forderffuet for
E iij Bor

Saare-
maal.

Vor oc Kigena Fiender / saa hand icke der effter kand
fortiene sit Brød / den skal forsiunis aff Oss oc Ero-
nen med Liffs vnderholling / effter hans Persons lei-
lighed / saa hans tro Dieniste skal bliffue hannem be-
lønnet.

Huo oc vdi saa maade eller i Vort Arbeide bliff-
uer saaret / hand skal holdis i Kost paa Skibet / oc frø-
vden ald betaling eller foræring legis aff Badskeren /
oc midler tiid nyde sin fulde Besolding / Meden anden
Saar oc Skade / skal huer betale for sig sielffuer. No-
gelen til Badskerkisten skal foruaris i Kahpten / behøff-
uer Badskeren noget / det skal hannem vdeffueris med
Capteinens vidskaff effter nødeprøffe.

66.

Recom-
pens for
extraor-
dinarie
Dieniste.

Euenthyrer nogen sig til Voris Dieniste høit / oc
videre end aff hannem kand formodis / hand eller hans
effterlate Hustru oc Børn / skulle oc høire aff Oss be-
lønnis huad heller hand mister Liff / Lem / saaris el-
ser icke.

Om Ammunition.

67.

Captei-
nens til-
siun/spar-
sømhed oc
opregnel-
se paa
Ammo-
nitionen.

Skibshøffuigmanden skal tilholde Connestabe-
len oc Bysseskytterne naar Kensen noget varer / oc bes-
hoff gibris / Krudet at omvende / oc paa den anden
Bønd at sette / skal oc ellers Capteinen met Archelie
haffue tilbørlig opsiet / oc være sparsom offuer Am-
munitionen, den holde til raade / oc vel acte huad
hand indbekommer / huad forbrugis / saa oc at med
fyren / affblåsen oc rensen holdis effter Archelie Tax-
ten oc Artickle / oc ringere om ssee kand / hand skal oc
sielff / oc ved Skriffueren huer Skud / Affblåsing /
Kensen oc Lading / ved Dag oc Datum antegne / oc las-
de ans

de antegne / saa oc aff huad Aarsag saadant ssee / oc
holde Bog oc Register med Connestabelen oc det til
sin hjemkomst met sin egen Haand vnderskreffuit paa
Vort Archelie Lade leffuere / at de paa Archelies kunde
forsfare / om med Ammunitionen den tilsiun værre
haffuer som vel burde / oc skulle de saadan Capteinens
vnderskreffne Fortegnelse høf deris Regenslæber være
forplittede at ingiffue vdi Vort Kentsammer.

68.

Derforuden skal Capteinen oc tilholde Conne-
stabelen alle Skud ved Aar / Maanet / Dag oc Ti-
me / at antegne / saa oc aff huad Aarsag det ssee / oc
huor til Skud bliffuer / Derrest oc aff huad Stycke der
skudis / oc huor megit Krud Stycket skuder / oc om
skarp er lad eller icke ; End er mand til slags med Fiens-
derne / da skal Capteinen naar slagit er offuerstaaet /
Besee oc vel offuerueie all ting / oc i en Summa indso-
re vdi Fierding oc halffue Tønder tal huis medgangen
er effterdi da icke kand eller bør sparis ; Paa det Wi
kunde vide om Vort Krud oc Lod vnyttig brugis eller
spildis / Thi saa fremt noget Skud vnyttig eller v-
nyttig oc mod disse Articklers Forbud ssee / Da skal
Capteinen for huer Skud betale effter Archelie Artick-
lernis lydelse / oc siden søge sin skade høf den skuld
haffuer / om det vden hans Befaling eller billig Aar-
sag ssee er / In Summa Capteinen skal haffue ind-
seende at Archelie saa vel som Holmens Artickle i alle
maader / saa vdi Vort Orlogs Skibe oc Seilaken ved-
kommer / holdis oc efftersølgis.

69.

Ingen skal sig vnderstaa at fyre noget Stycke w-
den Capteinens Befaling / med mindre de ere til slags
med Vore oc Kigena Fiender / da rette sig en huer eff-
ter

ter den Befaling neste Officerer giør / som den Leilig-
hed er befalet at haffue i act.

70.

Ne med
Krud
varlig
omgaais.
De at en
huer for
Fechren
paa sin
Dre quar-
teris.

Skibshøffuidzmanden skal haffue besynderlig
act oc opseende / med Krud oc Lod / oc det lade vel for-
uare / oc særdelis naar sectis skal / at der aff da foruar-
ligen oc betect tilstede er / hentis oc holdis huad fornø-
den giør / oc saa at aff løben / hentis eller deslige / ey
foraarsagis nogen Fare / Meden at alt vdi tide med
god ordning skeer / oc aff dennem vedbør; I lige maade
at i tide oc før mand kommer Fienden tilsiune / en huer
Bysseskytter oc Handlanger til sine Styrker forord-
nis / oc en huer ansigis huad hand særdelis haffuer at
haffue i act / i synderlighed at Bysseskytterne med skid
oc vden offuerilen varer paa de Steder oc Styrker
med sine Handlangere dennem befalet vorder.

71.

Huo gaa
hør vdi
Krud-
kammeret.

Ingen fordrifte sig vden Capteinens vdrøckelig
befaling at gaa i Krudkammeret vden Connestabe-
len oc Bysseskytterne / huo det oc giør / dragis en eller
to gange vnder Rippen.

72.

Om tend-
lunte oc
Luis i
Krud-
kammeret
eller an-
dre steder
i Skibet.

Ingen skal maa gaa vdi Krudkammeret med
tend Lunte eller Luis / ey heller sammensteds Ild opten-
de / huo det giør skal straffis tre gange vnder Rippen;
Ey skal sig heller nogen vnderstaa andre steder inden
Skibsborde / Ild eller Luis at bære / eller der med om-
løbe / vden de huilcke Capteinen (effter som deris Bes-
stilling vdkreffuer) det tilsteder.

73.

Wrestuds
affskaffel-
se.

Wi ville her effter endeligt affskaffet haffue alle
Wrestud (med mindre Wi ere inden Skibsborde / oc
det sielf vdrøckelig Naadigst befalet vder) som
Vore

Vore Skibe giffuer / naar de Cronborg eller nogen
anden Vore Befestuing passere eller oc huor de hin an-
den møde; I lige maade de Skud som giffuis / naar de
herfra Vore Holm eller oc fra Floden affløber / hid an-
kommer / Ancker setter eller løfter / eller oc naar no-
gen dennem om Borde kommer / være sig Befandter /
Admiralen / Capteinen / eller nogen anden; Dog skal
hermed icke være formeent / at de io vdi Feyde tid / oc ek-
lers til Legn eller Løffen naar Nøden saadant vdkreff-
uer oc det (særdelis om Natten / Holm oc Mørck Bes-
der / naar andet Legn icke sees land) befalet / maa fy-
re nogle Styrker; I lige maade der som de aff frem-
mede Arslug Skibe med Styrker forøris / da mue de
giffue it Styrke; End møder nogen fornem fremmed
Kongelig Skib eller oc nogen anden stor Krigsflode
eller Skib dennem / som deris fulde Løffen giffuer / da
skal Vore Admiral eller Captein haffue mact Vore
det Danske Løffen nemlig tre at lade giffue.

74.

Vore Capteiner skulle ey heller vden Arslug /
nøde nogen at søge sig / ey heller nogen wtlibørlig op-
holde eller straffe / Meden om de endelig foraarsagis
at skyde til de Skibe / særdelis fremmede som hør at
fryge oc saa ner er at det Vore Skibis Flage be-
quemmeligen oc vden ald tuil kiende kunde / oc vist kun-
de indhentis / oc den de skyder effter kommer dem om
Borde / da skulle de tage betalet for huer Skud / oc sig
der med forholde effter som Archelic Articklerne der
om indeholde.

75.

Capteinen skal icke vden nøden er / fyre noget
Styrke til Legn effter Fald / Sluffer / Skøiter eller
des lige / Anscendis hand hør vel at haffue i act / den-
nem

nem icke saa wise fra Worde / vden høi nød at forskick /
at de io Skibet kand haffue i sicke / ey heller tilstede no-
gen lenger fra Worde at være end sikkerlig oc bequem-
melig ssee kand / saa de altid kunde være om Worde for
behøffuis eller seiglis skal / dennem oc som offuer rette
tid vde bliffuer / alffuorligen lade straffe / Anseende at
saa fremt de end icke kunde vdrrette huijs besalet er / at de
dog til rette tid sig bpr at indstille / vden anderledis be-
falis.

76.

Capteinen skal icke lade sig fylde Flasker eller an-
det med Krud / oc det fra Worde med sig hiemsføre /
Meden alleene bruge saa megit der aff / saa lunge hand-
er i Skibet vdi Boris Lieniste som hand behoff haff-
uer / oc Resten igien fra sig lessuere ; I lige maade naar
Spesolckets Bandeder fyldis med Krud / oc de det icke
forbruge / skal det oc til Archeliemesteren igien lessue-
ris / saa vel som Lunger / Kuler oc des lige / effterdi Cap-
teinen saa vel som Skib oc Krigsfolck et effter deris
Eed plictig ere / at vide oc ramme Boris gaffin oc beste /
oc vdi Ammunitionen saa høit tro eller vtroskab bes-
uises kand / som vdi noget andet.

77.

Daabne
sunn oc
des vare-
tege oc
forhand-
ling.

Ingen maa forpartere eller forsætte sit Geuer / vn-
der straff første gang til Masten / oc i Jern til Vand
oc Brød / Anden gang foruisis vden Pas oc Betaling /
eller fra Kaaen / huo sig no gens Geuer til forpanter
eller forhandler / springe fra Kaaen første gang / Dog
Ammunition maa sig ingen tilforhandle / vnder
straff som for anden vtroskab / oc som forbemelt er ; En
huer skal holde sit Geuer vdi god aet oc reent / vnder
straff første gang til Masten / anden gang en halff
Maanids Besolding / oc saa fremdelis ; De skal ald
Geueris

Geuerit en gang huer Maanet besietigis / oc den Dag
oc Sagelsald til Skibs bog aff Skriffueren settis oc
anteignis.

Om Bytte.

78.

Naar Gud den Allermectigste ved sin Mact
giffuer Lycke / at nederlegge Vor oc Rigens
Fiender / da skulle alle Skibe være sig Orlog
Eofart eller Førtalie Skibe / med alt Skyt / Krud / Lod /
Archelie oc den Skibs Førtalie som paa Orlogskibene
findis komme Oss alleene til beste / saa oc ald anden Fø-
rtalie / end oc den som paa Førtalie Skibene findis ; I lige
maade alt huijs andet end forbemelt er / som findis in-
den noget Skibsborde / det kommer ; Oss oc Vort
Skibs oc Krigsfolck til Bytte / saaledis at Oss vfor-
mindstet der aff den halffue part oc Skibs oc Krigsfol-
ck et den anden halffue part til vdeling ; tilkommer ;
Meden det Skib oc Krigsfolck som først ligger noget
Orlog Skib vdi Fiendens Flode om Worde / skal haff-
ue Boris anpart aff saadant Gods / som Oss med dens
nem til deling kommer paa samme Skib / oc det Skibs-
folck som dernest bordef oc indtager noget Orlog Skib
i samme Flode / skal haffue to tredie deel / oc Wi alleene
en treding aff Skiftebytte / Dog skulle alle Fanger
(effterdi Wi selff ere forplittede Boris Fanger saa
mange sig erligen / oc aff vderste formue først forsuare
haffuer / paa Boris egen Befosning at løse oc Kand-
zonere / eller mod andre Fanger at vdbytte) høre Oss
alleene til / derfor oc ingen vnderstaa sig nogen Fange
vnder Liff straff at forsick eller forborgere
Daabne skal alle Skriffueller / Bressue oc Leg-
neller / som paa vrsfæde Skibe findis / siting vforryde

D ij

oc w op

de w-opbrøgt foruaris / oc til Admiralen eller den der
Commanderer, offuerlessueris / oc aff hannem op-
brydis oc Registeris / saa vijt der aff noget paa sig haff-
uer / oc siden til dort Hoff forskickis / oc Oss vnderda-
nigst gipris der om Relation.

79.

Inged er
offrede
Stib at
maa for-
ryckis/op-
slais eller
bespeidis.
Ingen vden Befaling skal vdi Skibene naar de
erøffrit ere / sig indbegiffue at muse oc plyndre / huor
med oc Bachten som der paa bestillis / slittig skal haffue
act / En heller maa Bachten sielf vdi Stibet omlys-
be / der at bese oc randsage / vnder straff for Masten/
eller til Vand oc Brød i Jern / eller fra Kaaen effter
forseelsen; Huis Packer / Kister oc Lønder eller des li-
ge / som er luctt eller sammenbundet / det skal en huer
være forplict / w-opslagen / w-opbrøgt oc w-opløst at
lade forbliffue / oc det holde tilstede / indtil det søris til
Admiralen som der commanderer offuer Floden / els-
ter hand befaler det i andre Høffuidzmonds eller Offi-
cerers neruerelse / at opbrydis / beseis oc Registeris /
Giprer nogen her imod / straffis dersore som for andet
wtrofskab.

80.

Bytte-
stere oc
aff huo de
tilneffnis
Alt Bytte som aff Boris Skibe erøffris / skal sø-
ris til Ripbenhaffit / wforryct oc wformindsket i alle
maade / huor til vddelingen skal skickis fire Byttemestes-
re / en aff Oss / aff Admiralen en / aff Høffuismandes-
ne en / aff den menige Mand en / De skal alle Bytte oc
vundet Gods opskriffuis oc forskickis til forbenessnde si-
re Byttemestere / oc de gipre Rede oc Regenskab ders-
for / saa at huer bekommer sin Anpart / effter som for-
skreffuit staar oc icke andertedis; De skulle Bor Ad-
miral saa oc Capteinerne oc Vaadsmendene eller fire
sornemste Høibaadsmend / paa Vaadsmendene veg-
ne sør

ne sør de vdsøbe / tilneffne de forbenessnde tre Byt-
temestere / huilcke for sig alleene / eller med Boris Byt-
temester (om Wi nogen Naadigst ville lade tilneffne)
samme Vdbyttten som forbemeldt / sig skulle antage / oc
det saa vijt mueligt vdi nogle Capteiners offueruerelse /
oc naar Admiralen eller den i Admirals sted er / Bor-
gemesterne her vdi Bor Ripstet / der om ansigendis
vorder / da skulle Borgemesterne dennem tilholde med
saadanne Vdbyttten at fortfare / saa oc om de som til-
neffnit ere / Lowlig forsald haffue eller affgaa / andre
stedet forordne.

81.

Admiralen skal haffue den tiende Penning / oc in-
ret videre aff ald det Bytte som bliffuer byttet oc vddes-
lit imellem Oss oc Bor Skibs oc Krigsfolck / i meden
oc ald den stund de ere vnder Admiralens Befaling til
Vand eller Land: Aff det Bytte som Skibs oc Krigs-
folcket tilkommer / skal Vice Admiralen foruden sin
Capteins Anpart aff sit eget Skib / haffue aff huere
Skib i Floden to Parter / huer Skibs Captein skal
haffue 12. Capteinen offuer Soldaterne elleffue / Ly-
tenanten til Søis 9. Lytenant til Lands 3. Dog saa
fremt det er Captein Lytenant som icke er vnder Cap-
teinens Commendo da haffuer hand 10. Skipper /
Fendrich / Sergent oc vnder Skipperen huer dennem
7. Parter / Stormend / Archeliemester / Høibaads-
mend huer dennem 6. Skriffuer / Skibmand / Quar-
teermester huer dennem 5. Rodemester / Adelsburs /
Corporal / Bysseshytter / Profos / Roek oc Kielders-
dreg / saa oc de eldste forsøgte Vaadsmend / som
Skibs Capteinen maa lade forsatte Kulle paa / 4.
Soldater oc gemene Vaadsmend 3. Parter / Dreg
oc Ppiter to eller halffanden; Dog skal en huer tage

Huorle-
dis Vd-
bytte i
mellem
Officerer
oc Ge-
meen
steer.

D ij

lit

sit Bytte vdi it oc tillsammans saa vijt det Land forstres
 ke / oc skal først tagis efftersom Loden giffuer / blant de
 eens Bestilling oc Stand haffuer ; End steer der
 Landgang / da aff huis paa Landet er offris / tager de
 Officerer oc menige Mand som Landgang giøre / des
 ris dobbelt / eller firedobbelt mod dennem som i Skibes
 ne bliffue / Aff de Officerer oc som Landgang giører /
 tager den offuerste Compendo offuer Landgangen
 haffuer / doppelt saa megit som hans Anpart ellers
 vaar ; Dog de Vaadsmend oc Folck som roe oc bliffue
 hos Vaadene oc dennem beuare / de tage deris An
 part lige saa frijt som de i Landgangen med vare / med
 mindre de med Langdirectighed / wret Aareslag / Kyren
 eller anden Feigheed forhindrer Landsetningen / thi da
 haffuer de deris gandske Anpart tabt foruden anden
 tilbørlig straff.

Om Vdspejsningen.

§ 2.

Spar
 somhed
 oc Offi
 cers til
 siun med
 Spisnin
 gen.

Hwad Vdspejsningen oc Skibsfolckenes vnderhold
 ning sig belanger / skal Vor Admiral / Skibshoff
 widsmand / Skipper oc Quarteermeister / pag huert
 Skib haffue god opsiun med Roet oc Kieldersuend / at
 der med vdi alle maade gaar tilbørligen de ret til / oc at
 der paa holdis rietig Bog / saa vel paa Vdspejsningen
 som paa Siuge oc Døde / oc at huis i saa maader spa
 ris det foris til Afffortning oc god Regenskab ; Bliff
 uer oc nogen Siug hos it Fad / da skal en sund der til
 ordnis / oc de Siuge særdelis spisis / oc ingen vden den
 nem varmt Ol giffuis.

§ 3.

Vnder
 Office.

Præsten / Skipperen / Stormend / Vadsker oc
 Striffuere / oc de som ere vdi Fad med dennem / skal
 holde

holde Maaltid offuen paa / oc lade sig nøie med den rers spiff
 Mad for Skibsfolcket indskaffis / dog at det reentligen ning oc
 oc vel spisis / oc aff de beste slag som paa Skibsfolcket tilsiun
 indtaget ere ; Quarteermeisterne skulle være tilstede hos
 Skibsfolcket oc tage vare naar Maaltid steer / at der
 holdis gode Bordsæder oc at intet spildis.

§ 4.

Frokaasten i beregnit spisis dagligen tre gange /
 oc skal en huer holde Maaltid paa det Steed / Plaz oc
 det Fad hannem tilordnis / oc icke andet / oc lade sig
 nøie med Skibskaaften hannem giffuis.

Ingen skal tage mere for sig / end hand gider op
 det / en heller tage Mad eller Ol med sig fra Borde
 der straff til Masten.

Alle Maaltider skulle holdis paa en tijd oc begyn
 dis med Bøn / oc endis med Bøn oc Sang / vnder
 straff til Masten huo det forsømmer ; Er nogen for
 løffuet i Land / oc kommer icke rette tijd om Borde /
 hannem giffuis icke Mad eller Ol ; Er nogen com
 manderit fra Skibet oc vden Maaltids tijd igien
 kommer / hannem giffuis da Mad om Capteinen det
 befaler / effterdi for ingen maa anrettis andre end rette
 Maaltids tider / oc skal Mad oc Dricke hentis aff dem
 der til ere forordnede.

§ 5.

Huer tredene Mand skal haffue om Dagen en
 Lønne Ol / end gaar Olet med / da lade sig forreth
 ge / it halffhundrede oc mere nøie om Dagen med en
 Lønne efftersom Nøden kreffuer ; Ilige maade der
 som sig begiffuer at Bore Skibe oppeholdis i Søen
 eller vdi fremmede Lande (det Gud forbiude) aff storm
 eller Wueder / eller oc ellers Fatalie byffter / at icke saa
 rundelig Land spisis som tilforn / da skal huer Skibs
 hoffuids

Høffuidsmand med sin Skipper oc Quarteermestere
haffue fuldmact at sticke oc sette huorledis tappis oc spi-
sis skal vdi sig ngd / paa Bor oc den menige Mand
vegne / være sig ved Beet / Maade eller ellers aff Ol-
Band / Kost oc ald andet / huis de da gibre oc sette / der-
med skal huer lade sig nøye.

86.

Huo som spilder Mad eller Ol / hand straffis til
Kaasten / End kaster nogen Mad / Ol eller anden Fæ-
t alle offuer Borde / hand straffis vnder Riplen / Re-
den formeen nogen vtilbørligen at tilgaa / giffue sig det
for sig sielff alleene (oc ick i haabenijis) Admiralen eller
Capteinen tilkiende / som der om haffuer at forsare.

87.

Under
Office-
rers Tro-
skab / med
Bospis-
ning oc
des lige.
Skal oc saa Roeken / Kieldersuennen / Skibsmen-
dene / Quarteermestere oc alle andre som haffuer befa-
ling vdi Kielderen / Kabysen eller Lasten / inted bort-
giffue ick heller tilstede nogen enten at gaa vdi Lasten
eller Kabysen vden Høffuidsmandens vilge oc befa-
ling. Findis der nogen imod at gibre / da straffis hand
befaling haffuer dobbelt / oc den anden effter Skibs
Ketten.

88.

Kielder
eller Kom-
mens Nøg-
le oc ly-
stelse.
Effter Maaltid skal Ripcken sluckis oc Kielderen
luckis / oc inted tappis vden Høffuidsmandens vilge oc
befaling / oc skal Skriffueren strax Maaltid er holden /
Nøgelen til Kielderen vdi det Skab i Cahyten som der
til bliffuer forordnet / indlegge / oc Nøgelen til Skabet
til sig tage / huor hand Kielder Nøgelen naar behoff
gibris / oc Maaltid skal holdis / eller oc i Kommit skal
tilseis haffuer med Capteinens vidskab igien at anam-
me / oc naar optaget oc tappet er huis fornøden gibris /
den paa samme sted igien indlegge / oc ick vden Cap-
teinens

teinens Vilge der aff den vdtage / vnder en Maanids
Golds fortabelse / oc tre Dage i Jern til Band oc
Brød.

89.

Huo som offuerfalder Roek eller Kieldersuend med Huo Roek
vbequemts Ord / hand straffis vnder Riplen / end gibr
nogen Handgierning paa dennem med vred Huff /
den straffis paa Hals oc Liff.

90.

Profosen saa vel som hans Suenne / skulle huer Profos
Dag strax Maaltid er holden / oc Lofffangen er siun-
gen vnder Liffs straff forpligt være / med Roeken vdi
Kabysen at haffue god opsiet / oc Ylden strax at vdfly-
cke ; Disligeste at der feies oc reent holdis offuer det
gandske Skib / Kabysen oc alle andre steder / oc huer
Morgen / saa oc naar Maaltid er holden / tilholde alle
Quarteermestere en huer i sit Quarteer / Skibet inden
oc vden at duele / toe oc reent gibre / besynderligen naar
det regner / paa det Siugdom ick aff Vreenlighed
ler Stanck maa forarsagis.

91.

X X
Jngen skal fordrifte sig Brendevin / Aquavit el-
der nogen anden slags Driek inden Skibsborde at sp-
re oc haffue / vden Admiratens oc Høffuidsmandens
forloff / megit mindre det selge til andre / huor der med
bliffue befunden / dennem skal Boris Skibshøffuids-
mand saadan Driek fratage oc hiemsføre / oc dennem
som sig her imod forbrude haffue / derforuden straffe
lade som ved bpr ; Behoffuer nogen til sit eget Be-
hoff / paa Gvndlandste / Nordlandste eller des lige
Laalde Keyser / eller oc languarige Seiglaser / heed
Bijn eller saadant / lade Capteinen det vide / som oc skal
bevilge / at hand det maa for sig indtage ; Thoback
skal

skal nu de her effter at haffuis eller brugis aldeels
være forbudet oc affkaffet / Befindis nogen det at
haffue / da skal det hannem fratagis oc for Vorde kas-
kis / oc den det haffuer eller bruger / staa derfor til Ret-
te som vedbør.

Om Quarteer oc Siuge.

92.

Om quar-
teer.

Ingen maa sielf indtage Roier eller Soffueplaker /
En heller føre Høe eller Halm inden Borde / med en
en huer lade sig nøie med den Plaz oc Leilighed han-
nem effter hans Stand aff Capteinen vduisis vnder
straff til Masten; En heller maa nogen høi eller lang
paa nogen Bore Orlog eller Cofart offuerføre eller oc
til Skibs føre nogen Quindsolck / Dreng eller andet
Folck / vnder høi straff / En skal heller nogen maa fø-
re Rister / Tønder eller Skrine til Skibs / videre end
hannem bliffuer bevilget / oc hand endeligen behøffuer /
effter den Forordning aff Oss eller Boris Admiral
effter leiligheden der paa giort er eller vorder.

93.

Kleder
at føre.

En huer skal være forplict sine Kleder at vddrage
oc føre saa vijt Vertigen tilsteder / naar de bliffue vaa-
de / eller staa derfor til Masten / paa det Folck / nek
Guds hielp / kand holdis ved god helbred / oc Oss des
bedre forrette den Dieniste de plictige ere.

94.

Ingen skal lade sit Vand i Skibet vnder straff til
Masten / en heller wrengige noget Skibs Redskab /
Skot eller andet / huo det giør straffis vnder Riplen /
De skal en huer ellers giøre sit Behoff i Galionen eller
paa Ankeret der høi ligger / oc icke anden steds vnder
straff

straff som vedbør / De Siuge forholde sig hermed eff-
ter Capteinens anordning.

95.

Ingen som onde Saar haffue / skal komme paa
sedvaanlige Hemmeligheder vnder tilbørlig straff /
meden hand forsøie sig did som Capteinen anordner /
Huo oc onde Saar eller Bulder haffuer / skal være for-
plict at giffue det tilkiende / oc lade sig hielpe vnder straff
vedbør.

96.

Bliffuer nogen siug / da skal det Quarteer hand
vnder er / være forplict hannem i alle muelige maader
med vaagen oc varetegt at hielpe; Huilck et oc at for-
rette / nogle aff huert Quarteer skulle Nassn giffuis
som der paa haffuer at vare / om nogen Siugdom
paakommer / De naar de en tijd lang saadant giort
haffue / da skulle andre aff samme Quarteer der til for-
ordnis.

97.

Der som nogen paa Reysen ved Døden affgaar / Om Dø-
da skal Skriffueren vdi Skipperens oc Høibaads- dis effter-
mandens offueruerelse rictig Registrere oc inventere ladende.
huis Guds den Døde haffuer tilhørt / oc det hiemspore
til neste Arffvinger / eller oc om Reysen lang er / med
Capteinens vidskaff / selge det til den mest derfor vil gif-
ue / om det vel selgis kand; Giffuis oc noget til de Fat- Siacle-
tige / aff dennem som ingen fattig Hustru oc Børn gaffue.
haffue / det skal de Fattige / huilcke som heldst der oc
Nassngiffuis vdi samme Gaffue vbehindret følge.

98.

Effter Reysen er ende / skal icke Skibshøffuids- Naar
manden begiffue sig fra Skibet / før det er indlagt i Captei-
Nassnen / oc hans Officerere / Skipperere / Archelieme- nen maa
stere /

E ij

begiffue
fig fra
Skibet.

stere / Skriffuere / Roet oc Kielder suenne haffuer deris
Regenshaber til Holmens Admiral lessuerit / oc giort
Nede for all ting / effter disse / Holmens oc Arsenal Ar-
ticklers lydelse / som ved bpr.

99.

Artickler
nis læs-
ning.

Articklerne med Eden skulle første Søgne Man-
dag vdi huer eller huer anden Maaned / efftersom for-
nøden / oplæsis for Skibsofoltet; De skal aff Striff-
neren første til Bog huor tist Articklerne læsis / huor
tist Kett siddis / oc huad Sager der foresalder / Der-
foruden oc paa det at alle forskreffne Artickler saa vel
som oc huius andet sedvaanligen vdi Boris Flode oc
Skibe haffuer været holdet / dis bedre maa effterkom-
mis / Da skulle Articklerne læsis paa huer Reyse / det
første Skibet er vel til Seigls / oc da skulle alle Office-
rere / Krigs oc Skibsofolt til Wands eller Lands /
Soldater / Baadsmend oc Bysseskyttere plictig være
deris Sed at afflegge som effterfølger; Capteiner oc
Lyttenanter som tilforn icke soerit haffue / de skulle gibe
re derforuden Boris Admiral deris Officerer Sed
paa Bore vegne / I lige mening som Spesoltet is her
effter indførte Sed i Capteiner oc andre Officerers
nerverelse.

De effterdi alle de som Penninge opberge / eller oc
i Boris Dieniste sig begiffue eller vdskriffuis / actis læ-
ge som de soerit haffde; Da saa fremt end nogen er
borte / eller sig forsticker / eller i andre maade er fraue-
rendis naar Eden gisris / eller oc tier stille naar den
oplæsis / den samme oc de skulle alligeuel holdis oc reg-
nis / lige som den eller de der vare tilstede / oc Eden
soere oc giorde.

100. M

100.

Vi ville Oss hermed forbeholdet haffue / nerue-
rende Artickler at forandre / forbedre / formere eller for-
mindste efftersom Boris oc Bore Rigers Nødspriff-
Omstende oc Leilighed vdkressuer.

Huicke forbeneffnde Artickler ved alle deris Ord
oc Puncter / Vi ville aff alle oc huer i sær fast oc vbrø-
deligen holdet oc effterkommet haffue / vnder straff som
forskressuit staar / Giffuet paa Bort Slot Friedrichs-
borg den 8. Maij / Aar 1625. Vnder Bort Signet.

Christian.

Skibs Eed.

Wil loffue oc suerge allesammen / at wi ville v^æ
re Voris Allernaadigste Herre oc Konning /
Konning CHRISTIAN den Fierde / Dan-
marks oc Norgis etc. Konning / hans Kongl:
Mayst: sampt hans Mayst^s: Riger oc Lande Hulde
oc Tro vdi alle maader / de samme aff yderste Formue /
med Liffoc Blod tilhielpe at stytte oc beskerme / oc ald
Skade oc Effterdeel verge oc styre; Vdi lige maade
skulle wi v^ære hans Kongl: Mayst^s: Admiral / Hoff-
uidsmænd / Captein / Skipperer / oc alle andre som off-
uer Oss bestillet er at befale / oc vdi Artickels Dreff be-
fattede ere / tro / hørsamme oc lydige / vdi ale huis de paa
høisthem: Kongl: Mayst^s: vegne befalendis vorder /
saa oc imod Rigens Fiender off / Liff oc Blod vsparre /
lade befinde / med Officererne holde tilhaabe / mod ale
Modvilge oc Dyrør / oc det hielpe at straffe / Oc effter
diffe opleste Artickler off aldeelis haffue at rette / oc vdi
alle maader forholde / som gode troe Diener / oc ærlig
Krigs oc Skibsfolck eigner oc bør / saa sant hiel-
pe off Gud ved hans hellige Ord /

A M E N.